

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Om aftenen den 19. september blev de tilfangetagne politifolk i silende regn stuved ned i motorskibet »Cometa«s lastrum drevet frem af tyske geværkolber.

Læs i øvrigt om markeringen af 25-året side 83.

Nr. 5
15. nov.
1969

De erhvervshæmmede

KØBENHAVNS AFDELINGEN

Formand: Alberti Hansen, Arildsgård
41, 2700 Brønshøj. Tlf. Bella 3162.

Næstformand: Aksel Andersen, Camilla
Nielsensvej 28, 2000 København F.
Tlf. 71 19 79.

Kasserer Oscar Hefty Jensen, Hillerød-
gade 40, 2200 København N. Tlf.
34 80 91.

Sekretær: Kaj Wadsbach Petersen, Guld-
berghave 29, 1., 2200 København N.

Bestyrelsesmedlemmer:

Hemming Theisen, St. Strandstræde 10,
1255 København. Tlf. PA 8717.

Adolf Hansen, Kjeldgårdsvej 24, 4., 2500
Valby. Tlf. VA 8876.

Arne Hedegård Rasmussen, Bredegrund
19, 2300 København S.

Arne Snedevig Jensen, Sønder Boulevard
132, st. tv., 1720 København V. Tlf.
21 50 43.

Leon Petersen, Hedemarks Vænge 75 A,
2620 Albertslund, tlf. 64 46 35.

Alfred Senn, Rylemosen 11, 2., 2600 Glo-
strup, tlf. 45 02 60.

Æresmedlem Svend Wagner.

ÅRHUS AFDELING.

Formand: Alfred Bertelsen, Trøjborg-
vej 76, 8200 Århus N.
Tlf. (06) 16 63 18.

Næstformand: Holger Nielsen, Fugl-
sangsallé 105.

Kasserer: Petro Hansen, Illerupvej 13.

Sekretær: Anna Strunge, Otto Rudsgade
39.

Bestyrelsesmedlem R. Tue Andersen,
Randersvej 75.

ÅLBORG AFDELING.

Formand Frederik Olesen, Odinsgade
16 B, 9000 Ålborg.

Kasserer: Charles Christensen, Lollands-
gade 31, 9000 Ålborg.

ESBJERG AFDELING.

Formand: Halvor Thomassen, Torve-
gade 159, 6700 Esbjerg.

Sekretær: A. Okholm, Norgesgade 59,
6700 Esbjerg.

Kasserer: Sigfred Jensen, Nørrebrogade
90, 2700 Esbjerg.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelser ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tillige med disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, 8700 Horsens.

Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 57, 2820 Gentofte.

Kasserer Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10,
1169 København K.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 Køben-
havn NV. Skolen 10 54 21. Privat 10 41 28.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, 2400 NV.

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gilbækhus, 6430 Gildbro pr. Nord-
borg.

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtassevej 6, 2900 Hellerup.

Seminarirektor, cand. mag.
Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Aarhus V.

Direktør G. Jespersen, 7400 Herning.
Landsretssagfører Otto Jespersen,
Store Torv 16, 8000 Aarhus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorff-
lund allé 80, 2920 Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus.

Politiassistent S. Julsgård Larsen,
Boeslundvej 1, 2700 Brh.

Arkitekt Ove Ch. Lembecke, Brødre-
gade 19², 8900 Randers

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, 5652 Nr.
Søby, Fyn.

Dr. Børge Næsted, 6772 Hviding st.

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Aalborg.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, 6700 Esbjerg.

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestrædet, 4200 Slagelse.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Lundgrens Forlag, Grenågade 14, 2100 København Ø. TRia 4060 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 55538.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettest og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Skoleinspektør Johs. Fosmark. (Medl. af Dansk Fagpresseforening), Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen: 10 54 21. Privat: 10 41 28.

TRYKKERI

National-Trykkeriet

INDHOLD

Seriøse mindehøjtideligheder	83
Den nye lovs ordlyd	85
Runde dage	87
Kammeraternes Hjælpefond.	89
Generalforsamling hos	
De erhvervshæmmede	89
Krav om bedre kår for	
de skadelidte	91
Tysk danskerven	93
Kollektiv for	
40 modstandsfolk	93
ØK-arkivalier reddet	99
Norsk opmuntring til	
de krigsskadede	100

Seriøse mindehøjtideligheder

Forkert placering af en TV-udsendelse skabte en undertone af bitterhed hos mange

Den 19. september, 25-årsdagen for politiarrestation og deportation, blev højtideligholdt over hele landet med kransenedlæggelser på grave og ved minde-tavler. Centrum for højtidelighederne var af naturlige grunde i København, hvor repræsentanter for ledelse og organisationer startede dagen med at nedlægge krans ved monumentet på Bispebjerg kirkegård, hvor de mange urner efter 1945 blev samlet i et smukt afsnit på den i sig selv smukke kirkegård.

Kl. 11.00 blev der på Politigården ved mindevæggen afholdt en mindehøjtidelighed, hvori kongen og forsvarsminister Ninn-Hansen (på justitsministerens vegne) deltog i spidsen for repræsentanter fra ministerier, politiledelse, organisationer m. v. Københavns Politi Orkester indledte med sørgemarchen fra »Silkeborg«, hvorefter Københavns politis sangkor – med ualmindelig smuk solosang indlagt – sang »Guds fred med vore døde«.

Kongens hilsen

Kongen udtalte ved kransophængningen smukke mindeord, og forsvarsministeren kom i en kort tale ind på de begebenheder, der fandt sted for 25 år siden. Højtideligheden blev afsluttet med »Altid frejdig« som fællessang, og da de mange deltagere forlod mindehallen, var mindevæggen forsynet med utallige krans med signerede bånd fra mange organisationer og grene af statsforvaltningen, ligesom små buketter vidnede om, at de pårørende til mange af de døde kolleger, der er anført på mindevæggen, også på denne dag mindedes den, der i landets mørke tid bukkede under i kampen for Danmarks frihed.

Udstilling på Frihedsmuseet

Om eftermiddagen blev der på Frihedsmuseet åbnet en større specialudstil-

ling omfattende politiets arbejde under besættelsen og tiden i de danske og tyske fangelejre. Udstillingen blev godt besøgt, og især den yngre generation, som har det hele stående som fortidshistorie, var flittige gæster under denne særudstilling, som museet havde megen ære af. Udstillingen var skabt på initiativ af rigspolitichef E. Heide-Jørgensen.

Om aftenen afholdt Amalienborgklubben i Håndværkerforeningen en minde-aften, hvori kongeparret, forsvarsminister, rigspolitichef og politidirektør deltog i spidsen for mange indbudte.

Rigspolitichef Heide-Jørgensen sagde, at den 19. september satte os 900 år tilbage i tiden. Blodhævn og fredløshed kom til at herske. Amalienborgvagtens kamp den 19. september blev helt nødvendig ved dette lille frie stykke Danmark. Amalienborgvagtens vil altid stå for os som et eksempel for fremtiden.

Aftenen bød på kunstnerisk underholdning og taler, og senere deltog alle i spisning, hvorunder mange både muntre og triste minder blev udvekslet mellem de mange fremmødte »kongevagter«.

Tilsvarende afholdt Buchenwaldklubben et større arrangement, hvor man over spisningen mindedes sultedagene i de tyske lejre. Man valgte her ved dette arrangement de mere lystige strenge ud fra den betragtning, at man havde været igennem så meget ondt – for 25 år siden.

Alt dette skabte almindelig tilslutning.

Anderledes gik det med fjernsynets bidrag til minde om 25-års dagen.

TV-udsendelsen var tilrettelagt af en TV-mand med Hans Kirchhoff som historisk konsulent.

Vi fik det danske politis rolle under besættelsen fortalt gennem kendsgernin-

STØT Kammeraternes Hjælpefonds arbejde!

Gesten

Vitfoss A/S

Havnen – Gråsten

Telf. (046) 5 16 38

MARCIA A/S

Nr. Aaby

I/S Sven Jacobsen

Konfektionsfabrik

Næstved

S. LIEBST

Stationsvej 19 – Fredensborg

Dansk Jern- og Emaillindustri

Herningvej 102 – Silkeborg

BAADH & WINTHERS

EFTF. A/S

Isenkram en gros

Købmagergade 45 – København K

STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFONDS ARBEJDE

S. M. – Odense

ger fra den 9. april 1940 til den 19. september 1944 – og i den illegale periode til befrielsen fremstillet med øjenvidneretninger og subjektive erindringsbilleder på lige fod med det, der altid må være historisk korrekt: de historiske kendsgerninger, belyst ved datoårstal.

Afsky

Politifolk – med stillingsbetegnelse fra dengang – fortalte. Ledende modstandsfolk, først og fremmest kommunister som Børge Houmann, DKP-partiformand Aksel Larsen og advokat Carl Madsen, gav udtryk for deres afsky for autoritær magtindsats.

Sympati

Andre modstandsfolk, bl. a. dr. phil. Wilhelm la Cour, fortalte om danske politifolks forstående magtanvendelse over for ham, mens Aksel Larsen sammenlignede den forskellige indsats, der var mellem pågribelsen af kommunisterne i 1941 og jøderne i 1944.

Men de bedste og objektivt bedste erindringsbedømmelser af det, der skete dengang, blev udtalt af Frode Jakobsen og Mogens Fog. Den sidste sagde bl. a., at politiet altid har til opgave at beskytte magthaverne, hvad man bl. a. i dag ser såvel i Øst som i Vest.

Udsendelsen efterfulgtes af en storm af protester i form af en lang række indlæg i dagbladene, ligesom der blev skrevet ledere om emnet.

Få dage efter den 19. september bragte TV en diskussion om emnet »Politik og borger«.

Politiforbundets formand, Anton Dalsgaard, virkede både vred og særdeles vel forberedt.

Forkert tidspunkt

Hans anker samlede sig især om dette, at tidspunktet for en udsendelse af den nævnte art var forkert, da dagen var tilrettelagt som minde for de 157 politifolk, der satte livet til i kampen mod de nazistiske besættelsesstyrker.

Desuden havde udsendelsen slagside mod det yderste venstre.

Politietaten underlagt regeringen

Han ankede endvidere over, at ting, der kunne have tjent politiet til indtægt, var klippet fra, at der blev frem-

sat påstande, som politiet ikke havde lejlighed til at tage til genmæle imod, og at man havde undladt at medtage anerkendte objektive historikere.

Den anden diskussionsdeltager, professor Mogens Fog, ville ikke nærmere gå ind i en anmeldelsesdiskussion om udsendelsen, men fremhævede, at udsendelsen ikke havde drejet sig om politiets i øvrigt storartede indsats efter 19. september, men derimod om tiden før.

Mogens Fog indrømmede, at situationen havde været vanskeligere for poli-

tiet end for andre, fordi politiet som etat var underlagt en regering, som havde valgt samarbejdsvej. Den enkelte politimands valgmuligheder var derfor små, og derfor blev han kastet ud i en samvittighedskonflikt.

Dette synspunkt blev yderligere understreget af universitetslektor Ejler Koch, tredjemand i diskussionen. Normalt har borgerne et værn i domstolene, men disse var underlagt samme ministerium og samme regering. Muligvis skulle kritikken have været adresseret hertil i stedet.

Lovens ordlyd

Vi bragte i »Pigtraad« nr. 3 en omtale af den nye lov om erstatning til besættelsestidens ofre. Vi foretrak i første omgang at genfortælle loven på almindeligt dansk, da de fleste får størst udbytte af denne fremgangsmåde.

Imidlertid vil også en del være interesseret i at kende loven i dens fulde ordlyd, hvorfor vi gengiver den i sin helhed.

Lov om ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre.

(Om invaliditets- og efterladteerstatning og forhøjelse af begravelshjælp).

VI Frederik den Niende, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1.

I lov nr. 475 af 1. oktober 1945 om erstatning til besættelsestidens ofre, som ændret ved lov nr. 376 af 12. juli 1946, lov nr. 119 af 12. april 1957, lov nr. 151 af 13. maj 1959, lov nr. 327 af 18. november 1964, lov nr. 210 af 3. april 1965 og lov nr. 188 af 25. maj 1966, foretages følgende ændringer:

1. Som ny § 1a indsættes:

»§ 1 a. Danske statsborgere, som under den tyske besættelse

1. har været deporteret til fængsel eller koncentrationslejr i udlandet eller

2. har været tjenstgørende i mindst 6 måneder på danske eller udenlandske skibe under allieret kontrol i krigsfarvand, og som ikke allerede

har opnået erstatning for den nedsatte erhvervsevne i henhold til lov nr. 262 af 19. december 1936 om krigsulykkesforsikring for søfarende, jfr. lov nr. 473 af 1. oktober 1945, eller

3. har været aktivt engageret her i landet uden afbrydelse i mindst 1 år i organiseret modstandsarbejde, der har medført særlig hård fysisk eller psykisk belastning, fortrinsvis personer, der har været eftersøgt eller

4. efter mindst 6 måneders aktiv deltagelse i organiseret modstandsarbejde her i landet har været interneret i tyske fængsler eller lejre i Danmark og herunder været udsat for usædvanlig hårde psykiske belastninger,

er berettiget til ydelser efter bestemmelserne i nærværende afsnit, når erhvervsevnen er nedsat med mindst 25 pct., med mindre det er åbenbart, at der ikke kan være sammenhæng mellem den nedsatte erhvervsevne og de foran nævnte forhold.

Stk. 2. Når særlige forhold taler derfor, kan direktoratet dispensere fra kravet om den i stk. 1 omhandlede varighed af tjenesten eller frihedsberøvelsen.

R. FREINSILBER

Randers

MØBEL-GAARDEN

Jernbanegade 11 – Sønderborg

JOHAN & AXEL HORNBECH A/S

Frugtsaft – Marmelade
Hadsund

SORØ STOLEFABRIK A/S

Sorø

W. KÜCKELHAHN

Blikkenslagermester
Oksevej – Padborg

L. RASMUSSEN

Sorø

JOHS. SCHOU A/S

Farve- og lakfabrik
Vamdrup

UNIGRAFIA

Reproduktionsanstalt
Østerbro 38 – Odense

Troldhede Foderstof- & Gødningsforening

Troldhede

K. JØRGENSEN

Silkeborg

STØT Kammeraternes Hjælpefonds arbejde!

S. E. – Århus

ALFRED KRABBENHØFT A/S

Murermester – Entreprenør
Strandby Kirkevej 303 – Esbjerg

VÆRN OM NATUREN!

N. F. – Esbjerg

STØT Kammeraternes Hjælpefond!

V. P. T.

Stk. 3. Afgår en person, som omfattes af stk. 1, ved døden, tilkommer der den efterladte ægtefælle erstatning efter bestemmelserne i § 22, medmindre det er åbenbart, at der ikke kan være sammenhæng mellem dødsfaldet og frihedsberøvelsen eller tjenesten som nævnt i stk. 1«.

2. I § 5, stk. 1, ændres »§ 65« til »§ 1 a og § 65«.

3. Efter § 11 indsættes:

§ 11 a. Når anmeldelse er indgivet, kan direktoratet yde forskud på erstatningen, hvis det skønnes overvejende sandsynligt, at afgørelsen vil falde ud til, at der tillægges pågældende erstatning.

Stk. 2. Forskud kan ikke kræves tilbagebetalt, medmindre pågældende har fremført åbenbart urigtige oplysninger om sine forhold.«

4. § 22, stk. 1, indledningen og nr. 1, affattes således:

»Erstatning til efterladte, jfr. § 1, stk. 2, og § 1 a, stk. 3, ydes efter nedenstående regler:

1. Der tilkommer en enke, hvis ægteskab er indgået senest 5 år før tidspunktet for dødens indtræden, en årlig rente af 50 pct. af afdødes års-løn, beregnet efter § 31. Denne erstatning tilkommer enken, selv om ægtefællerne på tidspunktet for dødens indtræden var separeret eller levede adskilt, når hustruen dog havde retskrav på underholdsbidrag fra manden. Har hun ikke gjort sit retskrav gældende over for manden de sidste 3 år før tidspunktet for dødens indtræden, kan direktoratet bestemme, hvorvidt og i hvilket omfang der skal udbetales enken rente.«

5. § 22, stk. 1, nr. 4, affattes således:

»4. Efterlader den afdøde sig ingen efter ovenstående bestemmelser erstatningsberettiget, eller kommer de samlede erstatninger til udbetaling med et mindre beløb end nævnt under nr. 5, kan direktoratet under særlige omstændigheder bestemme, hvorvidt og i hvilket omfang erstatning bør tillægges andre nærstående, hvem afdøde forsørgede, eller til hvis forsørgelse han ydede væsentligt bidrag i de sidste 5 år før dødsfaldets indtræden.«

6. I § 23 ændres »indtil 800 kr.« til: »2.000 kr.«

7. Som § 29, stk. 2, indsættes:

»Stk. 2. Hvis invaliditetsgraden ved sagens genoptagelse fastsættes til mindst 50 pct., ses der ved rentens fastsættelse bort fra en kapitaliseret erstatning, der tidligere er ydet efter § 28, stk. 1, 2. pkt.«

§ 2.

Stk. 1. § 1, nr. 3, 6 og 7, har virkning fra 1. april 1969. I øvrigt har loven virkning fra 1. oktober 1969.

Stk. 2. Krav på erstatning efter denne lov anmeldes til direktoratet for ulykkesforsikringen. Erstatning ydes for tiden efter anmeldelsen.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 1 a, stk. 3, og § 22, stk. 1, som ændret ved § 1 i nærværende lov, gælder også for efterladt ægtefælle efter personer, som er afgået ved døden før den 1. oktober 1969.

Givet på Christiansborg slot,
den 18. juni 1969.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.
Frederik R.

/ *Nathalie Lind*

Forberedelse

Aabenraa. Styrelsen for modstandsbevægelsen reg. III og repræsentanter for regionens byledelser fra hele området har på et møde i Aabenraa truffet beslutning om, at 25-året for Danmarks befrielse skal fejres ved et stort anlagt møde i Sønderjyllandshallen i Aabenraa den 5. maj 1970. Til dette møde vil regionen invitere både engelske, norske, sydslesvigske og danske gæster. Man håber, at gamle modstandsfolk fra hele regionen vil møde op i stort tal.

- 50 -

Den 9. november 1969 rundede *Frederik* de 50 år.

Overpolitibetjent Poul Erik Frederiksen blev efter krigen hædret såvel fra engelsk som amerikansk side. Frederik fik det engelske frihedscertificat fra luftmarskal Tedder, og det amerikanske

Kammeraternes

Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge

fra general Dwight D. Eisenhower for sin indsats med at hjælpe allierede flyvere til Sverige. Den 19. september 1944 blev Frederik deporteret til Neuengamme og kort efter til Buchenwald.

Frederik var under flygtningetransporterne ansat ved Kystpolitiet.

AB

Kriminaloverbetjent Axel Westerkamp, Glostrup (Neuengamme-Buchenwald).

Måler aflæser Aksel Hansen, Holbæk, den 11. november (Stutthof).

Pensionist Laurids Willumsen, Thorslund, den 20. november (Neuengamme-68382-Dalum).

- 60 -

Væver Fritjof Simonsen, Herning, den 25. oktober (Neuengamme-Versen).

Murermester Jørgen Chr. Raahauge Jensen, Frederiksberg, 20. december (Ng 69373).

- 65 -

Malermester J. Godske Pedersen, Varde, den 20. november (Neuengamme-50447 Porta).

- 70 -

Dachauklubbens næstformand arkitekt Ove Brøbech, København, den 13. oktober.

Købmand H. C. Østergaard, Næstved, 25. december (Neuengamme 67031).

- 75 -

Pens. fængselsoverbetjent Hans Marius Jensen, København, fylder 75 år den 8. december. Hans nr. i Neuengamme var 50998. Han var også i Buckenwald.

A/S SYDSJÆLLANDS JERN FORRETNING

»STÅLGÅRDEN«. NÆSTVED . TLF. 723300 . GIRO 6514

FREDE BUUR-ANDERSEN

Tømrermester

Th. Niensengade 25 – Herning

KARL VALLA

Butiksinventar

Dronning Olgasvej 70 – København F

»MØLLEDAL«

Maskinsnedkeri

Esrumvej 9 – Helsingør

K. LINDSCHOUW

Advokat

Skt. Knudsgade 1 – Ringsted

**J. M. BIRKING & CO.
GUMMIVAREFABRIK A/S**

Kirkebjergallé 31 – Vanløse

HJØRRING TRÆSKOFORRETNING A/S

Hjørring

STØT Kampen mod Kræften!

F. L. – Lyngby

Brdr. Nippers Skibsbyggeri & Maskinfabrik

Havnen – Skagen

CHR. LYNGBAK MADSEN

Murermester

Gl. Kongevej 20 – Ikast

AGA Lyskopieringsanstalt

Dronning Olgasvej 2 – København F

VÆRN OM NATUREN!

K. N. – Skive

P. JACOBSEN

Roskilde

STØT Kammeraternes Hjælpefond arbejde!

N. S. – Silkeborg

PAS PÅ DE ÆLDRE I TRAFIKKEN!

O. P. K.

BØRST TÆNDER TO GANGE OM DAGEN!

F. L. B.

GÅ TIL TANDLÆGEN TO GANGE OM ÅRET!

B. L. – T. H.

PROTESE – SÅ TANDLÆGEN

P. K. – N. M.

P. LANKE

Ewaldsgade 10 – København N

SV. KOCH

Sakskøbing

STØT Kammeraternes Hjelpefond!

J. T. – Herlev

POUL MADSEN

Bovvej 1-3 – Padborg

C. B. BALSNER

Skive

TØNDER BEGRAVELSESFORRETNING

Nørregade 1 – Tønder

MØLLER & CO. A/S

Akkumulatorfabrik
Asylgade 16 – Odense

Kammeraternes Hjælpefond

Bestyrelsesmøde

Kammeraternes Hjælpefond holdt sit halvårlige bestyrelsesmøde lørdag den 11. oktober på Bygholm Parkhotel ved Horsens.

Formanden, konsul Kaj V. Dahl, udtrykte sin glæde over det store fremmøde.

Kassereren, statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, gav en orientering om økonomien. Man var indstillet på at føre fondens program videre. De krævede, løbende udgifter var 4.-majdagen i Ryvangen, feriehjemmet på Kegnæs i Sønderjylland og hjælpesager.

Den konsultative virksomhed udføres også fremover af fondens medlemmer uden vederlag.

Sommeren på Kegnæs

Civilingeniør Mogens Dyre, Nordborg, og skoleinspektør Johs. Fosmark berettede om driften af feriehjemmet på Kegnæs.

De foreslåede forbedringer var udført, men der var stemning for at forbedre yderligere gennem et forbedringsprogram over tre år.

Det ville i den fremtidige omtale af feriemulighederne på Kegnæs i højere grad blive fremhævet, at huset er et ønskehus til feriebrug for alle, der værdsætter landskabelig hygge og idyl med stråtag, skov, strand og frisk luft.

Mange breve fra tidligere Kegnæsboere udtrykker glæde over feriehjemmets rummelighed, så man kan trygt tage børn og evt. børnebørn med.

Regelmæssige udsendelser af bladet

Redaktøren af »Pigtraad«, Johs. Fosmark, fortalte om forholdene omkring bladet. Der var sluttet aftale med det nye forlag om regelmæssige udsendelser i fremtiden.

Der behandlede en del ansøgninger om hjælp.

De fleste kunne tiltrædes med det samme, mens andre skulle nærmere undersøges.

Bestyrelsens gave til formanden

Forud for bestyrelsens møde overrakte formanden en særpræget gave fra bestyrelsen.

Man havde bedt Fosmark foretage overrækkelsen. Han dvælede bl. a. ved det glædelige i, at alle bestyrelsens medlemmer havde deltaget i gaven, og brevene fra de forskellige udtrykte ligefrem glæde over at måtte være med som giver.

Ud fra sit mangeårige samarbejde med konsul Dahl gav Fosmark en karakteristik af Dahls virke i fonden, et virke, der et langt stykke var præget af opvæksten i præstegården, hvor placeringen og opgaven er en opfordring til at vise ydmyg selvtillid.

Dahls virke i fonden havde ligget så nær op ad de to begreber, som et menneske kan komme.

Dahl takkede bevæget for fødselsdagsgaven. Det var ham især en glæde, at alle i bestyrelsen havde bidraget til den.

Til Bruxelles

Fra 1. december tiltræder general Fl. B. Larsen det ærefulde hverv at være Danmarks udsending ved NATOs hovedkvarter i Bruxelles.

Som bekendt er Fl. B. Larsen næstformand i Kammeraternes Hjælpefond.

De erhvervshæmmede

Generalforsamling

Den 20. oktober holdt Sammenslutningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen sin efterårs-generalforsamling i Admiral Gjeddes Gård, Store Kannikestræde 10.

Medlemmerne var som sædvanlig mødt talstærkt op. Efter formandens beretning gik vi over til diskussion om denne, og det viste sig snart, at medlemmerne ikke var tilfredse med bevisførelsen for de langtidsillegale.

Man fremhævede, at det var svært at skaffe beviser så mange år efter, da mange medlemmer var døde, og mange kammerater fra dengang vidste man ikke hvor boede mere.

Mange var også urolige over kildeskatten, og man pålagde bestyrelsen at forhandle med ministeriet snarest, da man ellers risikerede, at den i forvejen lave rente blev så lille, at man kom i økonomiske vanskeligheder.

Beretningen blev enstemmig godkendt.

Alfred Senn oplyste, at salget af jubilæumsskriftet gik godt, men opfordrede medlemmerne til at sælge nogle stykker hver, så vi kunne få udsolgt og eventuelt bestille et nyt oplag.

Hemming Theisen gav en meget udførlig beretning fra plejehjemsudvalget, den udløste en regn af spørgsmål, som Theisen besvarede til medlemmernes fulde tilfredshed.

Det blev vedtaget at give landsledelsen af vor forening 1000 kr. til at starte med. Samtidig blev det vedtaget at bevilge 100 kr. til Fangesammenslutningen, og samtidig blev det meddelt, at det for fremtiden var landsledelsen, som skulle afgøre, hvor mange penge der skal bevilges til Fangesammenslutningen.

Kai W. Petersen

Erik Bondo Svane

Aabenraa. Fire unge har modtaget dommerfuldmægtig Erik Bondo Svanes mindelegat. Modtagerne er Lars Bruhn, Rugkobbøl 4, Aabenraa (400 kr.) – Lis Thomsen, 4. Maj-kollegiet (400 kr.) – Kirsten Olive-Thomsen, 4. Maj-kollegiet (200 kr.) og Egon Greve, Bolderslev (400 kr.).

Erik Bondo Svane var søn af viceskoleledelse Svane i København.

Han var stærkt optaget af udviklingen i grænselandet og søgte derfor ansættelse i Sønderjylland og var – da han blev arresteret af tysk Gestapo – dommerfuldmægtig i Aabenraa.

Han blev deporteret til Neuengamme den 13. januar 1945. Han omkom på en udekommendo i Hamborg.

Hans bror er den ofte omtalte højesteretsadvokat Oskar Bondo Svane.

WAIDTLØW & HANSEN

Kongens Nytorv 21 – København K

FARSØ & OMEGNS SPAREKASSE

Farsø

GLOBE BYGGEINDUSTRI & BETONVAREFABRIK

Sæby

NEDERGAARD-FOTO

Vestergade 15 – Nykøbing Mors

PAS PÅ DE ÆLDRE I TRAFIKKEN!

B. S. F.

N. NÆSTED

Hillerød

MOTOR COMPAGNI

Thorkild Sørensen
Næstvedvej 76 – Skælskør

A. THUESEN

Esbjerg

M. GLYTTING & M. BLOKDAL-PEDERSEN

Banegaardsgade 1 – Århus

H. H. MOLTKE

Thurebyholm – Tureby

LYNGBYGAARD

Boeslunde

W. JENSEN

Hellerup

JOHN HINTZE's ENKE

Skibshandel
Rønne

**N. P. Olsens Efft.
SVEND AAGE LUND**

Guld og sølv – Ure og optik

Ebeltoft – Telf. 34 11 00

SV. O. NYGAARD

Varde

JENS ROHDE

Tømrermester
Chr. X's Vej 62 – Viby

LUNGHOLM GODS

pr. Rødby

MALERNES FAGFORENING

Stengade 30 – København N

A/S VESTFYNS ELFORSYNING

Assens

K. E. RASMUSSEN

Revisor
Næstved

FREDE BUUR-ANDERSEN

Tømrermester
Th. Niensensgade 25 – Herning

O. C. THAYSEN AKTS.

Revisionsfirma
Borgmester Frisksgade 4 – Aabenraa

S. K. A/S

Herning

RYØ A/S

DE SKADELIDTE

Krav om bedre kår med særligt henblik på begravelseshjælpen, hædersgaven og beregningsgrundlaget, især for laveste ydelser.

Nogle foreninger har den 15. oktober i fællesskab rettet en henvendelse til socialminister Nathalie Lind.

Formålet er at skabe bedre kår for skadelidte fra okkupationsårene. Henvendelsen har følgende ordlyd:

Undertegnede tidligere medlemmer af den danske modstandsbevægelse, der i dag er organiseret i følgende organisationer: Foreningen af Gestapofanger, Frihedskampens Veteraner, Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940-45, Landsforeningen Sammenslutningen af erhvervshæmmede fra frihedskampen, tillader sig herved at fremkomme med nogle betragtninger og ønsker om de mange af vore kammerater og deres pårørende, der stadig – og i stadigt stigende antal – må betragtes som ofre for modstandskampen.

Indledningsvis vil vi meget gerne udtale vor glæde og anerkendelse over de skridt, der allerede er taget af lovgivningsmagten for at forbedre vilkårene for de mange, der er omfattet af lov nr. 475 af 1. oktober 1945.

Vi skal derfor takke regering, folketing og socialministeren for de forbedringer, der blev vedtaget ved lovens genbehandling i folketinget 13. juni 1969 og for forhøjelsen af hædersgaven fra 1. oktober 1969.

Vi må imidlertid pege på, at der stadig er områder i lovgivningen, der ikke giver vore ramte kammerater og deres pårørende den økonomiske støtte, som vi mener, de i dag har krav på.

Som gamle modstandsfolk føler vi alle, at vi ikke kan gå ind i 25 året for Danmarks befrielse vel vidende, at der stadig er problemer, der skal og må løses for de mange, hvis frivillige deltagelse i modstandskampen blev et livsvarigt personligt offer. Vi har en forpligtelse til at løse disse problemer – og denne forpligtelse må også påhvile den danske stat.

Vi vil samtidig understrege, at de, der blev ofre i modstandskampen, blev det, fordi de ønskede at befri dette land. Den hjælp, der skal ydes dem, kan derfor ikke gives ud fra en almindelig social vurdering, men må ydes ud fra, at

der er tale om en ekstraordinær situation, der ikke tidligere var kendt, og som forhåbentlig ikke igen vil opstå.

Vi må derfor beklage, at det ikke har været muligt at opnå alle de ønskede forbedringer af loven, som blev fremført af vore foreninger under forhandlingerne med lovændringsudvalget, inden loven blev færdigbehandlet i folketinget.

Vi tillader os derfor endnu en gang at pege på tre områder inden for lovens rammer, som vi mener bør tages op til en ny behandling under den kommende folketingssamling.

1. Begravelseshjælpen.
2. Hædersgaven.
3. Beregningsgrundlaget.

Ad 1. Begravelseshjælpen er ikke blevet dyrtidsreguleret, hvilket er meget uheldigt, da det med henblik på at få eventuelle kommende prisforhøjelser dækket ind meget hurtigt kan blive nødvendigt igen at ulejlige ministerier og folketing.

Ad 2. Hædersgaven er ikke blevet forhøjet tilstrækkeligt og dækker derfor ikke det, den oprindeligt blev givet til, nemlig til dækning af den skat, som de invaliderede må betale for den erstatning, de modtager for tabet af arbejdsfortjeneste. Derved er deres erstatninger yderligere blevet stærkt forringet. Dette rammer også enker og børn, som er efterladte af tidligere modstandsfolk og fanger.

I de 25 år, der er gået siden krigen, hvor de første hædersgaver blev bevilget med kr. 800,00 årlig, er der kun foretaget lidt over en fordobling, mens andre dyrtidsreguleringer er ca. femdoblede. Derfor er det nødvendigt ved indførelsen af kildeskatten at give de personer, der modtager ydelser efter lov nr. 475, en kompensation for den kildeskat, som nu vil blive fratrukket erstatningen, inden den bliver udbetalt.

Folke- og invalidepensionisterne får en sådan kompensation, idet pensionistnedslaget nu bliver udeladt af ligningsloven. Herved vil der opstå en yderligere forringelse af de personers levevilkår, som hører under lov nr. 475. Vi vil derfor gerne henvise til tidligere ønsker om at forbedre hædersgavebeløbet til kr. 3.200,00 årlig.

Ad 3. Beregningsgrundlaget blev ikke forhøjet. Det ville have været en meget stor hjælp, om man havde forhøjet beregningsgrundlaget, specielt for de laveste ydelser, som er kr. 4.500, hvilket giver en månedlig rente på p.t. ca. kr. 1.400,00.

Forhøjelsen af beregningsgrundlaget ville hjælpe de mennesker, der lever af ydelsen, til en lidt bedre levestandard. Når det tages i betragtning, at der af denne erstatningsydelse skal betales skat, er beløbet ikke stort nok til at forsørge en familie. Man kan derfor med rimelighed tale om, at der lides nød mellem tidligere modstandsfolk og fanger.

Samtidig må det tages i betragtning, at disse personer kun får en delvis erstatning af arbejdsindtægt, da de modtager ydelser beregnet efter deres stilling på daværende tidspunkt; men avancement er i de fleste tilfælde ikke taget med i beregningen.

Hvis man vil undgå en yderligere forringelse af disse personers levevilkår, er det meget påkrævet, at disse beregningsgrundlag ændres. Vi opfordrer derfor til, at alle beregningsgrundlag forhøjes med kr. 1.500.

Til sidst vil vi gerne have lov til at henvise til de argumenter, der blev fremført ved forhandlingerne med folketingsudvalget, der behandlede lovændringerne i folketinget i efterårssamlingen 1969.

Vi håber, at denne henvendelse må give anledning til, at loven igen tages op til behandling.

Med venlig hilsen
Foreningen af Gestapofanger
(formand: Børge Jensen)
Frihedskampens Veteraner
(formand: Sven Sechusen)
Sammenslutningen af danske fanger fra erhvervshæmmede fra frihedskampen
(formand: Alberti Hansen)
frihedskampen 1940-45
(formand: Jørgen H. Barfod)
Landsforeningen Sammenslutningen af

<p>RUDOLPH BENTZEN Revisor Nr. Boulevard 62 – Randers</p>	<p>A. K. JENSEN Murermester Nygade 38 – Åkirkeby</p>	<p>AAGE FRIIS Herreekvipering Møllergade 37 – Svendborg</p>
<p>AA. ØRUM Poul Andersensvej 14 – Holstebro</p>	<p>HANSEN & CO. A/S Det gamle vinfirma Gerritsgade 31 – Svendborg</p>	<p>I. C. GYLDEN HOUMANN Algade 10 – Nykøbing Mors</p>
<p>Nordisk Tegnemaskine Industri Tempovej 15 – Ballerup</p>	<p>MORSØ TEGLVÆRK Nygade – Nykøbing Mors</p>	<p>LINDHOLST & CO. Maskinfabrik Åbogade 40 – Århus</p>
<p>STEFFEN MØLLGAARD Ruds-Vedby</p>	<p>VALDEMAR RASMUSSEN Murermester Sjællandsgade 109 – Herning</p>	<p>HELGE POULSEN Købmand Nymølle pr. Lyngø</p>
<p>CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Slotsgade 15 – Graasten</p>	<p>ARNOLD HANSEN Tømrermester Asylgade 11 – Frederikshavn</p>	<p>PEDER POULSEN Malermester Svendebjergvej 3 – Hvidovre</p>
<p>S. B. V. VAREHUSET A/S Ryesgade 18 – Århus</p>	<p>GUNNAR MØLLER Autolakereri Helgolandsgade 14 – Århus</p>	<p>C. SØRENSEN Tømrermester Bælum</p>
<p>KORNERUP, KOCK & BANG A/S Havnegade 16 – Århus</p>	<p>M. THOMSEN STØTT & SØN Kg. Chr. Allé 6 – Aalborg</p>	<p>F. A. F. Svendborg</p>
<p>NR. NISSUM HØJSKOLE Nr. Nissum pr. Lemvig Telf. 078 – 33111 – 4</p>	<p>HADSTEN HØJSKOLE Hadsten</p>	<p>Nordisk Tegnemaskine Industri Tempovej 15 – Ballerup</p>
<p>DEN DANSKE LANDMANDSBANK Gothersgade 18 – Fredericia</p>	<p>Høj Petersen & Arne Jensen A/S Bogtrykkeri Struensegade 7-9 – København N</p>	<p>PLOV FABRIKKEN SKJOLD A/S Lind pr. Herning</p>
<p>LUND & ERICHSEN ELEKTROINSTALLATION - AKTIESELSKAB BREDGADE 49 * HERNING * TELF. (07) 12 63 11</p>	<p>KNUD SMITH Købmand Holmegade 11 – Ulfborg</p>	<p>WALTRICH A/S Abildager 19-21 – Glostrup</p>

Danskerven fra Buchenwald

Professor, dr. Ludwig Weissbecker rektor for universitetet i Kiel.

Den 1. april blev »dr. Ludwig« rektor for universitetet i Kiel. En begivenhed, det er værd at se lidt nærmere på, for professor, dr. Ludwig Weissbecker, nu 53 år, repræsenterer i flere henseender en ny generation på det ærværdige universitet med 7.000 studerende. Engang var Christian Albrecht-universitetet arnested for næsten fanatisk danskerhad, senere er det blevet betegnet som reaktionens højborg – og nu vil man på rektorstolen se en mand, hvem ikke blot hundreder af danske kan takke for, at de overlevede koncentrationslejrens rædsler, men som også er udtalt modstander af tomme traditioner.

Flyveblads-aktioner og andet, der stod i eklatant modsætning til regimet, bragte dr. Weissbecker i koncentrationslejr 1943, efter at man for alle tilfældes skyld forud havde frakendt ham det tyske statsborgerskab og inddraget hans formue.

Lokaliteten var Buchenwald, og med nazistisk grundighed blev lægen først »skolet« i det til lejren hørende sten-

brud og ved vejarbejde, før han ved gamle venners hjælp blev anbragt i lejrens lazaret.

– En af mine opgaver var at »mønstre«, d. v. s. undersøge fanger for eventuelle sygdomme, fortæller professoren til redaktør Erik Vestergård, Flensborg Avis. Det kom mig – og for så vidt senere også de danske betjente – til gode, fordi jeg var i stand til sammen med en belgisk, en tjekkisk og en fransk læge dels at forhindre, at personer, vi ville bevare for at blive sendt til tilintetgørelseslejre, blev i Buchenwald, dels for senere at »udsøge« så mange danske politibetjente som muligt til overførelse til Sverige. Den tyske overlæge i lejren var så doven, at han ikke gad efterprøve vore »undersøgelser«.

Danskerne delte

– Buchenwald var altså ikke nogen tilintetgørelseslejr med gaskamre og massenrettelser?

– Man forsøgte sig ganske vist med en gasovn, og i ridehallen blev ved en bestemt lejlighed myrdet flere hundrede russere ved nakkeskud. Men ellers sled man os kun op ved hjælp af manglende forplejning og umenneskeligt arbejde.

– Hvad er Deres indtryk af de ca. 2.000 danske politibetjente, der var blevet deporteret til Buchenwald?

– Det bedst mulige! Ernæringsmæssigt gik det danskerne noget bedre end de fleste, fordi Dansk Røde Kors sørgede forbilligt for dem. Men danskerne delte deres pakker med os andre.

I 1962 blev dr. Weissbecker kaldet til lærestolen i medicin ved Kiel universitet, og i februar 1968 blev han med 80 procent af de afgivne stemmer valgt til »rektor designatus« for universiteter i året 1969–70.

Bidrag til forståelse

– Engang hed det i Danmark: »Løgn er også en videnskab, sagde fanden, han studerede historie ved universitetet i Kiel«. I hvor høj grad er der baggrund for anvendelse af dette ordsprog i dag?

– Vorherre bevar's! Glem for det første ikke, at slesvig-holstenerne er i et forsvindende mindretal på Kiel universitet, hvis det overhovedet spillede no-

gen rolle – hvad jeg stærkt betvivler: I de seks år, jeg har arbejdet her, har jeg ikke mærket det mindste spor til animositet over for Danmark. Og heller ikke i befolkningen, som jeg dog har et vist kendskab til fra min privatpraksis, er der tendenser i den retning.

Kollektiv for 40 modstandsfolk

Et luksuskollektiv, bestående af 40 hyggelige bondehuse, der ligger spredt ud over hofjægermester C. C. Scavenius' 3.000 tønder land store gods på Møn, skal danne rammen om en gruppe kendte familiers alderdom. Hofjægermesteren har inviteret sine kammerater fra besættelsen til at slå sig ned her – og de første har allerede med glæde taget imod tilbuddet, oplyser Berlingske Tidende.

Det bliver et eksklusivt fællesskab, idet beboerne allesammen er mennesker, der har stået i offentlighedens rampelys det meste af deres liv. Således er nogle af de foreløbig tilmeldte hofchef Ebbe Munck, professor, dr. med. Erik Husfeldt, professor, overlæge Ib Andersen, advokat Svend Truelsen m. fl.

Det, der for godsejer Scavenius er det primære i sagen, er kammeratskabet, at vennerne kan være i nærheden af hinanden og nyde en 20 til 30 år sammen. En vægtig grund til, at »medlemmerne« har sagt ja til tilbuddet, er utvivlsomt husenes enestående smukke beliggenhed, godset Klintholms 1500 tønder land skove. Beboerne får ret til både jagt og fiskeri, og det er planen at oprette en ni-hullers golfbane.

Projektet, der kræver en kvart million kroner, ventes at blive indledt om to-tre år.

Studenternes Efterretningstjenestes ene store, stærkt benyttede flygtninge-rute gik over Møns klint.

Den blev ledet af Hans Fosmark, og en lille flok uforfædtede unge ydede bistand dag og nat, bl. a. Birger Mouritsen (der senere døde i Neuengamme).

Såvel på Hotel Skandinavien i Stege som hos godsejer Scavenius fandt man skjulesteder, indtil bådene kunne sejle.

(Sluttet side 99)

N. Due Petersen & Kryger Gåsetorvet – Svendborg	J. L. BECH & CO. Torvet 20 – Horsens	MORSØ FARVEMØLLE Algade 3 – Nykøbing Mors
KNUD FR. NIELSEN Hovedgaden 41 – Brabrand	S. MØLLGAARD Ruds-Vedby	TH. FRYDENDAHL PEDERSEN Købmand Hvide Sande
VÆRN OM NATUREN! E. M. P. S.	ALFRED NEJSUM Aut. VW-forhandler Østergade 40 – Øster-Vraa	VÆRN OM NATUREN! K. L. – Hobro
SYDLANDETS MØBELLAGER Nexø	P. JUL NIELSEN Ingeniør Århus	EDDY JENSEN Manufakturhandler Vig
WILSON & CO. Rejsebureau Bredgade 28 – København K	KAI SONNE Aut. El-installatør Gudhjem	A/S VARDE REVISIONS- & REGNSKABSKONTOR Vestergade 15 – Varde
VÆRN OM NATUREN! A. L. AA.	HUGO HOLMSTOEL I/S Nylandsvej 10 – Skjern	NIELS DØSSING Tømrer- og snedkermester Hem pr. Skive
Lolland-Falsters Kontorforsyning Kirkepladsen – Nykøbing F	H. O. JENSEN Ebeltoft	J. OLANDER Hurup – Thy
DESSERT KONDITORIET v/ J. Hartvig Jørgensen Leverandør til restauranter, selskabslokaler og dinér transportable Nygårdsvej 9 – Telf. RY 4476	RINGKØBING RUGBRØDSFABRIK Ringkøbing	M. LANDROCH Thorsgade 8 – Ikast
A. TERPLING Revisor Aabygade 9 – Odder	J. GOTTFRED JENSEN A/S Värmlandsgade 3 – Århus	I. C. ESPERSEN & SØN Læderhandel Bredegade 8 – Aalborg
HOKI A/S Horsens	RØNDE KURSUS Rønde	TOMMERUP's BOGTRYKKERI Storegade 68 – Stege
FRØDE JOHANSEN Bagermester H. Egedesvej 6 – Århus	ARBEJDERNES FÆLLESBAGERI Køge	BRÆDSTRUP TRÆLASTHANDEL A/S
Sparekassen for Hirtshals & Omegn Nørregade 1 – Hirtshals	KR. SVENDSEN Urmager Sct. Jørgensgade 4 – Holstebro	KARL K. PEDERSEN Slagtermester Odense

Kurant

**Vulkanisering
Slidbanefabrik**

■
**Reparationer
udføres efter
Good-Year's
Criss-Cross metode**

Bregnerødgade 6

2200 Kbh. N

(01) 93 Ægir 1487

CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Slotsgade 15 – Gråsten	V. HANSEN København	MARSTAL TRÆLASTFORRETNING A/S Nørregade 3 – Marstal
S. B. DEKORATION Nygaardsvej 41 – Esbjerg	A/S UNION CEMENTVAREFABRIK Vojens	JENS KIRKEGAARD Tømrermester Søgade 9 – Ans
N. J. ØRSNES I/S Guld – Sølv Algade 67 – Aalborg	MARINUS POULSEN & SØN Manufaktur Farsø	L. DAMGAARD NIELSEN A/S Konfektion Nygade 1 – Silkeborg
VÆRN OM VOR SKØNNE NATUR! E. A. F.	PETER E. JENSEN Vognmand Algade 23 – Sæby	CARL RASMUSSEN A/S Isenkram Kordilgade 16 – Kalundborg
O. KRUMMELBEIN Svanegade 12 – Thyborøn	ERIK TERP Bjerggade 18 – Køge	DANSK HYDRAULIK INDUSTRI Strandhuse – Juelsminde
PAS PÅ DE ÆLDRE I TRAFIKKEN! J. A. F.	AGRICOL A/S Frankrigskajen – Esbjerg	JOHS. M. PEDERSEN Købmand Forstallé 79 – Aabenraa
NIELS FREDERIKSEN Barnevogne – Legetøj Søndergade 25 – Kolding	JYDSK RULLEGARDINFABRIK A/S Tønnesgade 18 – Vejle	ORLA HANSEN Cykler Bagsværd Hovedgade 131 Bagsværd
FR. SANDER Nedergaard – Langeland	NIELSEN & RAUSCHENBERGER Lundtoftevej 7 – Lyngby	FALCK – ZONEN Trindsøvej 2-6 – Århus
SAMSØ SPARE- & LAANEKASSE Tranebjerg – Samsø	A. E. LAURITSEN Urmager Skolegade 3 – Ans	ALBERT ANDERSENS BOGTRYKKERI Hurup – Thy
HJØRRING REVISIONSKONTOR Nørrebro 15 – Hjørring	PALLISBJERG Ulfborg	INTERNATIONAL TRANSPORT Kokkedalsvej 11 – Brøndby Strand
VÆRN OM NATUREN! J. S. – Bjerringbro	VENG CHRISTENSEN & CO. A/S Nyager 4 – Glostrup	GÅ I KIRKE! Hj.-H.
P. F. CLEEMANN Skibsmægler Aabenraa	SOFUS NELLEMANN's EFTF. Automobiler Strømmen 27 – Randers	VÆRN OM VORE SKØNNE STRANDE! K. A. H.

AXEL PETERSEN's EFTF. Bogbinderi Volden 10-12 - Århus	SV. AA. AAKJÆR Rødning	SAHA Horsens
ROBERT JØRGENSEN Statsaut. revisor Rådhusstræde 4 - København K	KEMIKOHL Skolegade 14 - Skærbæk	K. GADE NIELSEN El-installatør Sct. Laurentiivej 3 - Skagen
O. SANDBERG Guldbergsgade 29 - København N	HERREMAGASINET Storegade 25 - Augustenborg	EINAR RASMUSSEN & SØN Bogtrykkeri Sjællandsgade 55 - Fredericia
AUG. JENSEN Tømremester Nimtofte	VALD. RASMUSSEN Smedemester Tendrupvej 17 - Hornslet	A. J. JENSEN Købmand Alminde pr. Almind
HOTEL KRAGELUND Højbjerg	H. H. LARSEN & SØN Nordhavnen - Vejle	A. KAAE NIELSEN Glarmester Banegaardsvej 3 - Skanderborg
ANTON JENSEN Alstrup - Tranebjerg	GURRE KØBMANDSHANDEL	MENSTRUP BAGERI Menstrup
TOMMERUP's BOGTRYKKERI Storegade 68 - Stege	IB SØRENSEN Malermester Kofoed Anchersvej 14 - Espergærde	SVEND A. KRUISE Lille Rodegaard - Haslev
DANSK SKOV FORENING	J. L. - LØSNING	J. JUNGET A/S Mindegade 17 - Herning
PAS PÅ BØRNE I TRAFIKKEN! S. D. S.	ASK FOLKEHØJSKOLE August-december (5 måneder) Januar-maj (5 måneder) August-maj (10 måneder) Forberedelse til HF-uddannelse 061 - 82111 - 195	SV. ZINK CHRISTENSEN Aut. installatør Bording St.
BOGTRYKHUSET Langelinie 68 - Odense	C. OLESEN Skovgaard - Vodskov	AXEL MIKKELSEN V. Strandgade 25 Ringkøbing
A/S SAVMØLLEN-ULLERSLEV Ullerslev - Fyn	CHR. TRESCHOW Orelund - Mørkøv	IVAR K. SMELNECKE Badstuestræde 17 - København K
JENS B. ERIKSEN Emballage Erantisvej 44 - Næstved	DALBY BAGERI Dalby pr. Haslev	E. EILERTSEN Peter Bangsvej 100 - Struer

J. P. HANSEN Bagermester Nørregade 19 – Varde	V. PETERSEN Randers	CHR. RABECH & SØN Smedemestre Storegade 33 – Brande
K. G. THOMSEN Hillerød	BENT POULSEN Klosterplads 8 – Svendborg	N. L. KJERGAARD Tobak – Vin Torvet – Jels
STANGEBYE & HANSEN Hammerensgade 3 – København K	SV. ESKEROD Aaboulevarden 47 – Århus	CARL JENSEN Bagermester Galten pr. Hadsten
E. GROOT Vognmand Gl. Skanderborgvej – Randers	Munch Christensens Boghandel Nørregade 22 – Vejle	J. RUBY Købmand Holmegade 30 – Ulfborg
KOLIND BOGHANDEL Kolind	De har ikke set Dem for – før De har set Dem tilbage M. S. M. H.	JACOB ZEUNER's BOGTRYKKERI Vestergade 29 – Århus
SØNDERBORG BOGTRYKKERI	VÆRN OM NATUREN! H. K. – Holstebro	I. CANTOR A/S Nørre Voldgade 82 – København K
M. MØNSTED Slagtermester Stoholm	Dansk Arbejdsmands Forbund Silkeborg	CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 – Vejle
VÆR OPMÆRKSOM I TRAFIKKEN! V. M. H.	J. NIELSEN Næstved	KEMIKOHL Skolegade 14 – Skærbæk
SV. PEDERSEN Tømrermester Rønnebærvej 61 – Holte	SCHAUMANN's BOGTRYKKERI Smedegade 62 – Horsens	UDBYE's BOGTRYKKERI Staldgaardsgade 38 – Vejle
P. B. KJELSGAARD Fiskeeksport A/S Løkken	H. C. JØRGENSEN Manufaktur Lunderskov	VALD. RASMUSSEN Smedemester Tendrupvej 17 – Hornslet
VAMDRUP SPAREKASSE Vamdrup	H. SVENDSEN Slagtermester Hovedgaden 16 – Fakse Ladeplads	TAGE TRABJERG Tandhjulsfabrik Finlandsgade 31 – Århus
L. PETERSEN Aalborg	R. RASMUSSEN Skotøj Østergade 18 – Hammel	A/S Randers Asfalt- & Tjærefabrik Hvidemøllevej 7 – Randers
JOHS. CHRISTENSEN Støbegods St. Voldgade 6 – Randers	HILMAR THOMSEN Boghandler Nørregade 13 – Holstebro	LOLLAND-FALSTERS VENSTREBLAD og LOLLANDS TIDENDE
Georg Christensens Boghandel Axeltorv 10 – Næstved	PAS PÅ DE ÆLDRE I TRAFIKKEN! J. L. H.	LINDE-TRYK Vesterbro Torv 1-3 – Århus C
HANS HENRIKSEN & CO. A/S Brogade 12 – Nykøbing F	LUNO MØBLER Volden 6 – Århus	SOPHUS E. JOHNSEN & CO. Skibshandel Havnegade 32 – Århus
H. JENSEN Vejle	J. H. MØLLER Århus	MIDTJYDSK BRØDFABRIK Silkeborgvej 2 – Herning

Det var efterhånden et stort antal flygtninge, rige som fattige, unge som ældre, mænd som kvinder, der herfra blev hjulpet til en sikker havn i Sverige.

Ruten var naturligvis efterhånden i Gestapos søgelys, men Møns-rutens folk havde den glæde, at ikke én af flygtningene blev taget her. Turen herfra til Sverige var lang og sejladsen vel lidt besværlig – men til gengæld ret sikker.

H. N. Andersens arkivalier reddet trods luernes hærgen

»Petergruppen«s bombesprængning af Ø. K.s hovedsæde gjorde det trods alt ikke helt af med meget værdifulde dokumenter. – Stort restaureringsarbejde slut.

Af redaktør Ernst Fr. Hansen

Takket være rigsarkivets konservators meget omhyggelige og utrættelige arbejde og ikke mindst takket være moderne restaureringsmetoder, er det lykkedes rigsarkivet at redde stærkt brandhærgede og forkullede kostbare H. N. Andersen-arkivalier fra den totale ødelæggelse, de synes at have været udsat for, da den berygtede tyske terrorgruppe »Petergruppen« 19. december 1944 ødelagde Ø. K.s hovedsæde i Holmens Kanal ved bombesprængning og ildspåsættelse. Så alvorlig var ødelæggelsen, at der efter branden ikke stod meget andet tilbage af huset end ydermurene. Brændbare væsker, hældt over bygningens gulve inden sprængningen betød, at slukningen var næsten umulig.

Blandt de mange og betydningsfulde arkivalier, der blev luernes bytte, var der også op imod en halv snes store springbind, som indeholdt væsentlige og centrale dele af H. N. Andersens optegnelser og korrespondance fra første verdenskrig – materiale, der lå til grund for den i 1920 af Frantz Dahl, Knud Fabricius og H. Stein udgivne bog: »Danmark under Verdenskrigen«.

Kort efter branden blev disse stærkt forkullede og meget medtagne papirer i sidste øjeblik samlet i to store kartonæsker, og i januar 1945 blev de afgivet til rigsarkivet, hvor de som strengt utilgængeligt materiale blev anbragt i kongehvælvingen. Her har dokumenterne berøet i over tyve år. Ingen troede, at det nogensinde blev muligt at bringe dem i anvendelig stand.

Men det usandsynlige er nu sket! Havde man søgt at redde de sørgeligt forkullede papirer ved at benytte de klassiske restaureringsmetoder – japanpapir og silketyll og påsmøring med klister – ville man, hvor forsigtig og omhyggelig, man så havde været, være kommet til kort. Men takket være, at man på det sidste har lært at anvende kunststoffolier af forskellig kvalitet, forbedret konserverings- og restaureringsteknik, vovede man en skønne dag at gå i gang med H. N. Andersen-materialet. Så meget mere mod på at tage fat på disse arkivalier fik man, da det var lykkedes at restaurere et hårdt medtaget bind fra Trankebarmissionen ved brug af de nye metoder.

Konservator på ildprøve

Ved redningsaktionen har man anvendt et middel Filmomatt, som man i forvejen vidste var meget brugbart under disse særlige forhold.

Vanskeligheden ved behandlingen af forkullet papir, siger konservator Henry Bruun, er ikke i første række papirets meget store skørhed, men derimod den ved heden forårsagede krympning.

Heden og krympningen medfører, at et svært brandskadedt lag hvælver sig eller antager skålform, så den ene overflade bliver konveks og den anden konkav, og det betyder, forstår man, at der stilles overordentlig store krav til konservatoren ved adskillelsen af de enkelte blade indbyrdes.

Man må helt og holdent stole på konservators forsigtighed og fingernemhed, da apparatur til gennemførelse af et sådant særligt arbejde er noget til dato ukendt.

Om den nærmere fremgangsmåde ved sikringen og restaureringen af H. N. Andersen-papirerne fortæller konservator Henry Bruun i »Nordisk Arkivnyt«.

Procedurens hovedfaser er disse: Et i den rette størrelse tilpasset ark filmomatt anbringes på et glat og hårdt underlag og med klæbesiden opad. Hertil nærmes det med et knivsblad frigjorte arkivale, sådan at den dybeste del af skålens bund først fæstnes ved klæbestoffet. Så finder den endelige fastgørelse sted ved hjælp af en gummirulle, der anvendes med stor varsomhed og føres fra bladets midte og udefter. Det forkullede blad planeres på denne måde, og når først bladets ene side er hæftet til klæbestoffet, er overklæbning af den anden side et noget mere rutinemæssigt stykke arbejde.

Det er på denne måde lykkedes at konservere ca. 2150 blade, mens kun et så lille tal som 40 måtte opgives og kasseres. Den nu afsluttede restaurering betyder, at alle disse for forskningen så værdifulde papirer kan benyttes uden overhængende fare for, at de skal smuldre.

Læseligheden for de meget stærkt forkullede papirers vedkommende er forbundet med store vanskeligheder og et studium af disse papirer kræver megen tålmodighed. Nu er så spørgsmålet, hvor længe den gennemførte restaurering vil vise sig holdbar.

Brobygning

En særpræget virkning af krigens gru

Frederiksstad. Basunorkestrene fra Ladelund og den hollandske by Putten har i sommer givet fælles koncert i Frederiksstad. Det var første gang, de to orkestre optrådte sammen.

Det hollandske orkester er oprettet med Ladelund-orkestret som forbillede og er oprettet inden for rammen af den venskabsforbindelse, som i de sidste 15 år er opstået mellem Ladelund og Putten. Venskabsforbindelsen har en tragisk baggrund: 104 mænd og drenge, som under anden verdenskrig deporteredes fra Putten som repressalie for drab på to tyske officerer, døde i 1944 i den kz-lejr, som fandtes i Ladelund. Deres grave plejes nu af menigheden i Ladelund.

Norsk opmuntring til de krigsskadede

På højtidelig måde blev krigsinvalid-hjemmet Bæreia åbnet den 24. februar 1959 i overværelse af kong Olav.

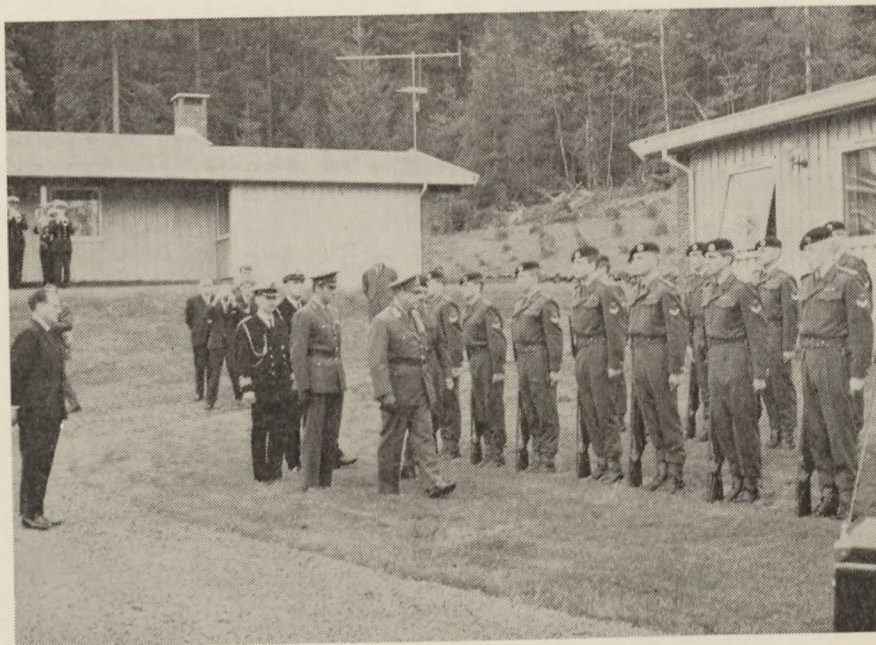
Der har imidlertid vist sig behov for en udvidelse af hjemmet, og nu står det færdigbygget, dobbelt så stort som det oprindelige.

Det nye Bæreia kunne indvies 10 år og 7 måneder efter, at første etape af hjemmet blev taget i brug.

Formand for hjemmet har gennem alle 10 år været major Ernst Eng, og gennem de sidste 8½ år har Astrid og C. F. Brinck været hjemmets elskede bestyrerpar.

Arbejdet på nybygningen blev sat i gang den 20. februar 1968 efter et omhyggeligt planlægningsarbejde, og den 1. juli 1969 kunne de første gæster flytte ind.

Nybygningen omfatter 1790 m² gulvareal og indeholder bl. a. svømmehal, spisesal, pejsestue, laboratorium, bibliotek, sygestue samt 19 dobbeltværelser.

Kongens ankomst til Bæreia, da nyindvielsen fandt sted den 24. september.

Den norske konge hilste på hver enkelt af de 55 krigsinvalidere på Bæreia.

Desuden er der opført en ny bestyrerbolig.

Udvidelsen har kostet 2 millioner kroner, som er skaffet, dels ved lån dels ved gaver.

Patienterne på det norske krigsinvalid hjem trives på alle måder. De bydes et hjem i naturskønne omgivelser med storskovens stilhed og med fiske-, bade- og ro-muligheder.

Der er da også mange af patienterne, der vender tilbage til Bæreia, når de har fundet ud af, at de trives på hjemmet og har følt, at de har det lidt bedre. Der er dem, der har været der 2-3 gange i løbet af et år.

Men også personalet trives her. Det kan således nævnes, at kokken har været der i hele 10 år, og at det er almindeligt, at personalet bliver der en år-række.

En skøn folkegave til norske ex-fanter og modstandsfolk.

F-k